

Nevtepeno
Poprijeta Devica Marija

V letni tescaj, 8 st

1909. avgustus

Zmozsna
Goszpa Vogrszka

POBOZSEN MESZECSEN LISZT.

Reditel:

Bassa Ivan plebános vu Bogojini.

Vszebina.

Bg : Miloscse szí puna	225
Szlepecz : Vu betegi	229
Szlepecz : Velka mesa	234
S. J. : Szovrazsniki szvéte csisztocsa	237
Szlepecz : Szv. Stevan pri apostolszki kral	245
Szlepecz : Na angelszko nedelo	250
Szkrben : Tepes ,	254
Bassa Ivan : Iz zgodovine	256

**Ki ne dobro, ki je vees, ali menje dobo
sznopiesov, naj mi naznani ! Vsza pizma k
meni, vu stamparijo nikaj !**

**Ki sesé liszt dáblati, naj za njega dve
koroni posle na ime : Bassa Ivan plebanos
vu Bogojini (Bagonya, Zalamegye) ali naj
onomi dá, od koga liszt prekvzeme vszaki
meszec.**

**Sziromáki, ki nemorejo zdaj vesaszi
plácsati, kak vszako leto, tak i letosz lehko
po veeskrátnih sumah, ali pa, kda bodo
meli, naednok plácsajo !**

Csiszti dohodki liszta sze obrnejo na zidanje ednoga
szamosztana (klostra) v krajini Szlovenszkoj na Vogrszkom.

Preminoese leto je osztálo nanjega 300 koron. Zdaj
zse mámo 1100 koron i interes.

NEVTEPENÓ POPRIJETA DEVICA MARIJA

ZMOZSNA GOSZPÁ VOGRSZKA. — POBOZSEN MESZÉCSÉN LISZT

REDITEL:

BASSA IVAN

PLEBÁNOS

Vu Bogojini (Bagonya, Zalam.)

Prihaja vszaki meszec. Cena 2 koroní, v Ameriko tri.

„Miloscse szí puna“.

Tak je pozdrávlao Angeo Goszpodnov bl. D. Mario, pa je ona znala, ka eto pozdravljenje ne szamo veszélja puno za njo, nego tūdi duznoszti puno.

Brezi greha je poprijeta, ne je bilo vu njoj neréd-

noga nágiba na greh níksega, za to sze tūdi nancs bojati ne mela od szvoje nature, ka bi jo greha naszládnoszt dobila pa sze je li tak oponásala, ár je to za szvojo duzsnoszt szpoznala za volo példa nám potrebne, kak csi bi sze bole mela bojati, kak mi, od greha.

Na szrce szí je pázila, kak csi bi je ete szvet mogeo pokváriti; na vűszta szvoja je szkrb mela, kak ki sze boji, ka ga jezik vneszti more; poleg szvoje prevelike neduzsnosztí je tak osztro zšivela, kak csi bi za vnoge velke grehe mela pokoro delati.

Vzemi szí zgléd z zšivlenja bl. D. Marie! Mi, stere pri vszakoj sztopírji szkűsáva jálen szvet, steri szmo okolvétí z neprijátelami dűse, ki vszako priliko ponűcajo, kak bi nasz mogli zapelati, mi ne pázimo na szebe. Med gucsom i molitvami szpoznamo, ka szmo puni szlabosztí i grehsnoga nágiba, med djánjom i vu zšivlenji pa szlokrat sztopimo na ovo pot, po steroj sze jih je pred nami zse jezero drűgih mocnesih satani vu nárocsa pogrozilo.

Ki je szlab pa sze poleg toga tūdi escse prevzetno vűpa vu szvojoj mocsi, je vreden szpadája.

Szvétí Pavel apostol píse korincsánom, ka „vu szlaboj poszodi noszimo“ kincs bozsi, bozso miloscsó, stera sze te zná potreti, kda nájmenje miszlimo na to.

Pa kelko neprijátelov ma bozsa miloscsa! Neprijátelov vu nami, okoli nász i od zvűna nász! Vu nami nemirovne, sze vszikdár gibajocse naszládnosztí greha, okoli nász jálnoga szveta i lűdih zapelávanja, odzvűna nász satan z vszov szvojov mocšjov. Mocni szo vszi trijé.

Naszládnosztí csloveka szo kak kacsá csemérna, stera vszikdár zdigáva szvojo glavo, iszkajocsa novo priliko za morsztvo; tak szo kak ogenj pod pepélom: malo vetra njemi je potrebno pa vcsaszí plamén vrzse ino velko pogűbo naprávi. Pa ki szí miszli, ka vu trétjoj nébi hodi zse z szvojov popunosztjov, naj pázi, ka ne szpádne doli z nebogavnimi angelami vu nájglobleši pekeo.

Zaman sze vüpamo vu nasem dobrom csütenji, zaman vu moci nasega dobroga nakanenja, edna lagoja prilika nam je potrebna pa tak szpádnemo, kak csi nikdar ne bi sztáli.

Dávid je szamo ednok glédao prek na kopelnico szvojega szoszeda Uriása, Samson je szamo nisternokrát pohodo Dalilo pa je doislo, ka szta vöszpadnola z miloscse bozse. Eden pogléd, nisterno pot bi szí mogeo eden i drügi prisparati pa sze njima nikaj ne bi zgodilo.

Kelko jih je bilo, ki szo sztáli, kak viziki cedrus na Libanoni, kak mocsen hrászt na trávnikí, steri szo zse vnoge vihére presztali pa kda szo sze zavüpali, ka szo zdaj zse zadoszta mocsni, szo sze podrli náglo za navszeveke.

Po poti krscsanszke jákoszti je vnoga zádrga pa vszaki den prinesze nove nápote, za to ki vszikdár ne pázi, csi je li szto let zsivo vu miloscsi, zná na szlednje li zgübiti njo ino vu pekeo pridti.

Ka sze tolázsimó z nasimi dobrimi nakanenjami? Ki ne pázi na szebé z odpretimi ocsmi ino z pripravnim szrcom, hitro sze vkáni vu szvojem nakanenji.

Ki szí na ládjo széde pa ne pázi na vrtéle, naj sze ne csüdiva, ka sze prevrzse.

Isztina, ka je zsmetno, britko, nevolno delo na vsze veke paziti na szebe, naj ne szpádnemo vu greh, da pa ki ognjene kobile tira, tüdi ne szme cüglov zrok polozsiti, csi sze nescse prevrzsti; brezi boja, brezi trüda niscse ne pride do cila.

Moj Bog! „prehodi moje szrce z tvojim szvétim sztráhom“ ete sztráh me privádi ocsi i vüha odpreta meti vszikdár, ka vpamet vzemem hitro neprijátela ino bom k rédi sze njemi proti posztaviti.

Daj mi miloscso, Goszpodne, naj szprevidim, ka dragega kincsa ne morem meti na szveti i ne vu nébi, kak

je tvoja szvéta miloscsa, za stero sze je vredno vojüvati, csi szto let.

Jasz bom pa blázseni, csi etoga kincsa — tvojo szvéto miloscsa — nikdar ne zgübim. Jezero zsaloszt i nevole sze ognem na zemli, csi bom z bozsov miloscsov zsivo pa jezero veszélja szí szprávim z tem tüdi za vekivecsnoszt.

Jezerokrát bom blázseni, csi ti mocsno oblübim, ka tvoje szvéte miloscse nescsem zgübiti nikdár, ka ráj kajstécs pretrpim, kak greh vcsinin.

Csi obcsuвам tvojo szvéto miloscsa, te znam, ka szí ti sztanüvájne poisceses vu szrei mojem, ti bodes kralüvao tam z tvojov szvétoz nazocsnosztjov, ti mi preszvetis pamet z tvojov modrosztjov, ti mi podprés volo z tvojov zmosznosztjov, ti bodes mi dao csütiti tvojo szmilenoszt, ti bos plácsa düse moje tü in tam vu vekivecsnosztí.

Bg.

Vu betegi.

4. **Vzemi gori precí rano szlednja szvesztva.** Po szlednjih szvesztvah razmimo, naj bi na szmrtjé betezsen pokoro, Oltárszko szvesztvo i szlednje mázanje gorivzeo. I gda sze ti pri vszaksem nevarnesem betegi zná szmrt^{*} pripetiti, bodi krédi na dugo pot vu vekivecsnoszt. To ka szo nisterni vu velkom betegi od dnéva do dnéva odlásali szpoved, i na szlednje szo rezi szpovedi mrli, te naj opomina, ka sze z Bogon ober szvoje vekivecsnoszti nika doszta nebi pogájao. Ne miszli szi, ka csi bos domá szpovedani, ka te vcsaszi mores mreti; Maticérkev proti tomi to vcsi, ka szi po teh szvesztvah szvoje telovno zdrávje lehko nazájszprávis, csi de ti to na dúsno zvelicsanje szlüzsiló. Ár je Jezus nam eta szvesztva ne na szmrt i pogüblenje, nego na zsvljenje i zvelicsanje nase nasztavo. Kak je on na zemli zsivecsi z lübéznosztjov pohájao i trostao betezsnike, odpüszto njim njuve grehe i nazájposztavo njuvo zdrávje : tak zdaj posila dühovnika szvojega, ki vu Jezusovon iméni podeli betezsniki szlednja szvesztva, Jezus njemi pa po teh szvesztvah nazájdá zdrávje, csi de njemi to na zvelicsanje szlüzsiló i csi je dosztójno goriprijeo szvesztva, grehov odpüscsenje, poleh-

sanje i trost zagvüšno zadobi, pokrepi ga proti zaszedávanji hüdoga dühá, pomága njega vu szlednjem vojüvanji i dá njemi blázseno szkrádnjo vöro.

I gda sze pri vnogih betegah, hitro nedovedno szmrt pripeti i gda sze pri velkom betegi hitro zná zgübiti zdrava pamet, rezi stere je mocs szvesztva ne zagvüsana; záto escse pri právoj pámeti moremo tá szvesztva goriprijéti. Záto nasz opomina Zvelicsitel: »Priprávleni bojte, ar vu steroj vöri nancs ne stimaté, pride szin cslovecsi.«

Od dvojih prvih z teh szlednjih szvesztv od pokore i Olt. Szvesztva szte zse vu teh knigah návuk zadobili, záto mo szí od njih zdaj szamo po kráci zgucsávali.

Na szpoved gledocs to scsém vam na szrcé zvézati, naj bi betezsnik, na kelko je mogocsen, od celoga zshivlenja, tak imenüváno obcsinszko, generálszko szpoved opravo. Ár kak saleziánszki szv. Ferenc právi: »Po taksoj obcsinszkoj szpovedi popolno szpoznamo szebé; pred szebom vidocsi grehe nasega zshivlenja sze z dobrov szramotov napunimo; odszlobodi nász od vmárjojocse nemirovnoszti; ftisa düsnoveszt; vnoga dobra nakanenja vu nami pobüdi; preglédnemo i vidimo szmilenoszt Bogá, ki je tak dugo csakao na nase szpreobrnjenje«. — I k tomi escse eden tanács betezsen krscsenik! Kakoszé szpoved scsés opravití vu tvojem betegi, prvlé kak bi dühovnik k tebi priseo, prvlé sze pomiri z tvojimi nepriátelmi, szrdnikami, csi bi meo takse; i csi szí komi kaksi kvár vcsino, poszkrbi sze za povrnjenje i te tak oprávlaj tvojo szpoved, kak csi bi gvüšno znao, ka je to tvoja szlednja szpoved. Oh kaksi mér sze vlejí po tom vu tvojo düso!

Ka sze pa precsiscsávanja dosztája, poszlühni betezsen krscsenik, ka právi pobozen Kempis Tomás od miloszti dosztajnoga precsiscsávanja: »Eto je to nájplesnitése szvesztvo, zvelicsanje düse i tela, vrásztvo vszeh dühovnih nevol, stero ozdrávi moje grehe, zavéra moja nag-

nenja, obláda ali poménsáva moje szküsáve, vékso milos-
cso podeli mojoj düsi, szklicano jákoszt poleva, vero, vü-
panje pokrepi, lübézen na plamén vuzsgé.« Jeli nebi vsze
ete miloshti potrebüvao betezsen krcsenik? Szv. precsis-
csávanje ti njé szprávi, vej On sztopi k tebi, ki je pravo :
»Ki vu meni osztáne i jaz .vu njem, on bode doszta száda
rodio.« (Ján. 15. 5.)

Ali csi szí scsés prvese zdrávje nazájszpraviti, po pre-
sciscsávanji to náj lezsej doszégnes ; ár On k tebi sztopi,
ki je vu szvojem zemelszkom zshivlenji vszepovszédi zdrávje
delio, zaka nebi zdajsnje njegovo prihájanje tak blagosz-
lovno bilo kak nigda? Dobro právi Alexandrianszki szv.
Cyrill : »Szv. precsiscsávanje odzsené nevole i ozdrávi
betézsne.« Csi pa tvoje ozdravljenje nebi bilo tebi na düsno
zvelicsanje, te ti pa k tebi prihájjajocsi Zvelicsitel dopuni
eto szvoje obecsanje : »Ki jej moje telo i pijé mojo krv,
on má zsitek vekivecsni ; i jaz ga zbüdim na dén
szlednji. Kak je mené poszlao zsvi Ocsa, i jaz zshivém za
Ocsó : tak, ki jej mené i on bode zsivo vu meni.«

Szlednjih szvesztv to trétje je szlednje mázanje. Ka
je to szvesztvo tüdi Jezus nasztavo, to nam szvedocsi szv.
pizmo i szv. szporocsilo. Vu onom vremeni gda je Jezus
po Zsidoszkom országi, »okoli hodo dobro csinécsi,« je
betezsnike tüdi goripoiszkao i njé polehsao. Tak je ozdravo
betezsnoga szlugo, Petrovo szvekrovo i gobavce ocsiszto.
Szvojin apostolon je tekáj zapovedao, naj bi idocsi molili
ober betezsnikov i namazali njé z olijon. Záto sze právi
od njih (Mark. 6. 12—13.) »I vöidocsi predgali szo, naj
bi pokoro csinili. I vnoge vragé szo zganjali i vnoge be-
tezsnike szo namazali z olion i ozdravili.« Vu te recsáh
sze popise nasztavlenje szlednjega mázanja, kakti od Je-
zusa nasztávlenoga szvesztva, stero nam escse szv. Jakob
apostol etak napredáva : »Betezsen je sto med vami? naj
zazové cerkvene szluge i oni naj molijo ober njega nama-
zajocsi njega z olion vu bozsem iméni, i z vere szhájajo-

csa molitev odszlobodi toga betezsnoga, i csi je vu grehah odpüsztijk sze njemi.«

Zrok zaka sze petera csütenja namázsejo szv. Tomás aquinszki etak napredáva : »Ár sze pri csütenjaj zácsa vu nami greh pobüdjávati, záto sze morejo ona namazati«.

Zvelicsanszko mocs szlednjega mázanja nam pa bor-romeiszki Károly etak popise : »Mocs etoga szvesztva poszebnó vu tom sztoji, ka vneszé osztanke grehov, po sterih sze razmijo tak szmrtni, kak ménsi grehi. Da sze zná zgotiti, ka nisterni greh ali za volo nevednoszti, ali pa ár sze je ne mogeo z njega szpovedati (ár je zgovor zgübo) nazájosztáne ; po szlednjem mázanji sze escse eti grehi zbrisejo.

Kak csi vu gorécso lampico oli vlejémo, ona sze ne vgászne : tak i szlednje mázanje obvarje csloveka, naj sze po pokori vu cslovecsó düso vlejána szvetloszt bozse miloscse nebi vgásznola. Oli ftisáva bolezen i po njem hitrej celijo rane ; záto je vlejao szmileni szamaritánus oli vu rane med razbojniké szpadnjenoga potnika. Po grehaj z bozse miloscse szlecseni lezsi tüdi nisterni krscsenik na betezsnoj poszteli, telo njegovo beteg, düso pa grehi premárjajo. Ali Goszpód odposle dühovnika szvojega, kak szmilénoga szamaritánusa z onim csüdnovitnim olion, steri ftisa bolezen, polehsa beteg, csi ne na telo, ali na düso gledocs zagvüšno.

Ne miszlijo szí dobro oni, ki to miszlijo, ka betezsnik vcsaszí merjé, gda szlednje mázanje goridobi, záto sze bojijo po popa poszlati. Bojijo sze Jezusa k szebi zazvati, ki je nikoga ne bijo, nego escse mrtve gorizbüdo. Naszledüjmo záto Lázarove szesztre Mario i Mártho, ki szo sze k szvojemi betezsnomi brati popascsile zazvati Jezusa, gda szo njemi glász dále : »Goszpodne koga lübis, on je betezsen !« Poszkrbmo sze, naj nasi betezsničné rezi szpovedi i szlednjega mázanja nebi z etoga szveta preminoli

»ár tak velko szvesztvo neszmes zavrzsti rezi togaka Dühá szv. nebi zbantüvaó.«

Eszi szpisem escse na návuk nisternoga mérajocsega szvetnika példo.

Aquinszki szv. Tomás k szmrti sze priblizsávajocsi priprávlao sze je na pobožno goriprijémanje szlednjih szvesztv i gda je szv. popotnico k szebi vzeo, vadlúvao je, ka kak katolicsanszke Materécérkvi veren szin scsé mrejtí. I gda szo ga pred szmrtjov szpitávali, kak je mogocsno med vnogimi pogibelnosztmi etoga szveta tak szvéto zsvieti? on je odgovoro: »Tak csi sze vecskrát szpomenémo z onoga racsuna, steroga mo ednok mogli dati Bogi i csi mo tak zsvieli, ka pred on racsun batrivno lehko sztopimo.«

Ferreiszki szv. Vince pa, csi je glih njegovo celo zsvilenje osztre priprávlanje bilo k szmrti, dönok sze je na szkrádnjem zevszov szkrbjov priprávlao na blázseno preminenje. Po potrtoj szpovedi i precsiscsávanji gori je vzeo szv. szlednje mázanje i dao szi je Krisztusovo britko trplenje goricsteti. Na szlednje med litaniami od vszeh szvécov roké i ocsi na nébo zdignjeno je szpüsztó düso.

Oh da bi ti tüdi krscsánszki betezsni k z taksim csü-tenjon ednok goriprijeo szlednja szvesztva, kak eti szvéci! Te bodes ti tüdi lehko pravo z szv. Pavlon: »Moje zsvilenje je meni Krisztus i mreti mi je dobiecek. Zselem sze locsiti i biti z Krisztuson«.

Szlepecz.

Velka mesa

ali

Vnébovzétje Bl. D. Marie

aug. 15.

Veszéli szvétek obszlüzsáva dnesz celo krscsánsztvo. Dejva Mati Zvelicsitela, Kralica nebeszka, pomocnica krscsenikov, trost nevolnih, obramba gresnikov, veszeljé szveta i vszeh nász drága mati je dnesz vu nébo vzéta, naj bi tan ober vszeh nebeszkih seregov zvisena szvoj nebeszki tronus zadobila.

Od Mariinoga zsvljenja po szmrtni njenoga Sziná celo malo známo. Z szv. pisma szamo telko známo, ka je njo János apostol k szebi vzeo i zagvüsno sze je za njo tüdi szkrbo. Kelko let je zsvela Maria escse po szmrtni szvojega szv. Sziná? to ne vejmo. Szv. szporocsila nam právijo, ka escse 23 let; po sterih je Maria poleg nisternih vu 63., poleg drügihi vu 66 i pá poleg ednih vu 72. leti szvoje sztaroshti z etoga szveta preminola.

Kak prvlé tak i po vnéboidenji Sziná szvojega je mela Maria szvoje radoshti i szvoje zsaloshti. Zagvüsno z zsaloshtjov sze je napunilo szrcé njéno, gda je csüla, ka za volo one szv. vere, stero je Szin njéni z nebész prineszeo, verne krscsenike pregánjajo, na szmrt dávajo; ali razveszelila sze je, gda je csüla, ka szo apostolje zse po vszeh krajinah razglászili Krisztusovo vero i ka sze pred bozsánsztvon njenoga Sziná vnogi národje naklánjajo.

Ali csi je glih Maria mela szvoje veszeljé na zemli, to je ne moglo vgasznoti v njénom szrci ono zselenje, z sterin je za szvojin Szinon vu nébo glédala. To sze je enkrát tüdi szpunilo. Od apostolszkoga vremena szhájajocse szporocsilo nam Mariino preminenje z ete zemle etak napredáva :

Gda sze je priblizsávoa konec Mariinoga zshivlenja, po bozsem rendelüvanji szo to zvedli apostolje, ki szo razsirjeni bili po vszeh krajinah szveta ; po ednom notrásnjem glászi szo vszi nazáj vu Jeruzsálem prisli, naj bi szv. mater njuvoga predrágoga Mestra escse ednok vu etom zshivlenji vidili, njéni blagoszlov zadobili.

Maria, steroj je po angeli Szin njéni na znánje dao vremen njéne szmrtne vöre, vidivsa pred szebom apostole, je veszélo poszlüsala, kak sze je razséro evangelium njénoga Sziná po vszeh krajinah i kak je Jezus njé pomágao z csüdami. Med tem szv. gucsom szo apostolje náj ednok szamo, Mariino lice, stere mladoszt je ne vehnola, vidili vu odicsennoj szvetloszti, po tom sze je pa szkázao angelszki sereg, steri szo Mariino düso med szpevanjom vu nébo szprevájali.

Mariino devisko telo je pa vu odicsennoj szvetloszti, kak edna szpávajocsa podoba bila pred apostolami, ki gda bi k szebi prisli, zácsali szo sze za njéni szprévod szkrbeti. Grob szo vu Gethszemánszkon ogradi szkopali. Pri szprevájanji mrtvoga tela, stero szo apostolje neszli, szo sze k lüdém tüdi angelje pridrüzsili ; csi szo njé glih cslovecse ocsi ne vidile, ali njuvo veszélo szpevanje je cela szprevájajocsa vnozsina csüla. Eto szpevanje sze je ober Mariinoga groba tri dni dugo glászilo — kak nam to Juvenál patriárka pise.

Apostolje szo pri Mariinon grobi tri dni verosztüvali. Po pokopi pa na trétji dén pride szv. Tomás, ki je dalecs delao vu goricah Goszpodnovih. I gda je on Bl. Divico ne vido vu njénaj szkrádnjoj vöri, niti je na njénom szprévodi ne bio nazocsi : proszo je ove apostole, naj bi njemi grob odprli, ka bi escse ednok vido ono szv. telo, od stere odicsenoszti szo njemi tak doszta gucsali ovi apostolje. Apostolje szo Tomásovo zselenje szpunili vsze bole, ár szo ne znali, ka bi mogeo biti zrok tomi, ka je angelszka peszen henjala. Ali kak szo sze zacsüdivali, gda

szo vu goriodpreton grobi Mariinoga tela vecs ne najšli, nego szamo prté, vu stere je szv. telo zavito bilo i korine szo tan bile potorjene. Szv. telo (pa tak sze vidi, gda je angelszka peszen henjala) je vneseno vu nebésza.

Ete csüdnovite zgodovine szvedocje szo pa bili ne szamo apostolje, nego tan szo bili: szv. Timót, Efezuski i Dionys athenszki püspecje.

Od Mariinoga csüdnovitoga vnébovzétja szí premislavajocsi lahko právimo z damascenszkin szv. Jánoson: »Komi sze je povidlo od Marietelo vzéti i od njé naroditi i ki je vu szvojem rojsztvi neszkrunjeno nihao njéno devistvo; onoj vecsnoj Recsi, szlávnomi Goszpodi sze je povidlo tekaj njéno nevtepeno telo vu szmrti neoszkrunjeno obdrzsati i escse pred obcsinszkim gorsztanenjon vu szvojo diko gorivzéti.«

I to je tak dosztojno. Ár csi je »szmrt greha plácsa«: te je Maria, stera je vu szvojem poprijétji nevtepena, vu szvojem zsvlenji szplóh csiszta, tak kastigana ne szmela biti, njéno brez greha telo, vu sterom je prebivao Szin bozsi, sze je csrvom i na gniljenjé ne szmelo dati.

Ober Mariine zvisenoszti szí premislavajocsi ne mogocsno, ka sze vu nasem szrci nebi tüdi pobüdilo ono zselenje, ka bi mi tüdi radi tal meli vu njénoj diki. I csi to zselenje sztanjüje vu nasem szrci, te moremo iszkati nebeszka i odszloboditi sze z vszega, ka nasz k zemli vészse, ár de sze szamo tak lahko zdigávála nasa düsa gori vu nebésza, csi njo nikaj k zemli ne tehzsi, ár szí szamo tak lahko szprávimo nebeszko korono.

Szlepecz.

PREKMURSKO
MUZEJSKO
DRUŠTVO
V
MURSKI SOBOTI

Szovrazsniki szvéte csisztocse.

Nega bogateise recsi na szvejti, kak je szvéta csisztocsa. Pa tüdi niedna recs na szvejti, nema telko i tak mocsnih szovrazsnikov kak ona. Kak potrebno je teda o krszenik! da szovráznike szvéte csisztocse dobro szpoznas i sze jih vszigdar szkrbno ogibles, ár náj véksa neszreca je za tébe csi szovráznike szvoje neduzsnosztí za prijatele más, sze jih ne ogibles, liki njim vroke ides i jih celo iscses. Steri pa szo tvoje neduzsnosztí náj hűjsi szovrázniki?

1) Prvi náj hűjsi szovráznik tvoje csisztocse, o krszenik! je peklenszki satan, steri je tvoje szrecse jako nevosczeni. Jezus Krisztus je na szvétom krizsi njegovo mocs potro; na rávnoszt ti zdaj satan skoditi nemre, li to mocs scse má, ka te szkűsávle i k hűdomi napelávle. I kak velka je njegova mocs i kak doszta neduzsnih dűs je tak neszrecsnih, da sze dajo njemi preszlepiti i vnáj grse grehe zapelati!

Isztinszko, da satanova mocs je scse zmirom neiz-

reklivo velka i močsno je potrebno, da sže vszigdar z molitvov proti njoj oborozsűjes. O kak jalen szkűsnjűvec je satan! Csi sže ga szkrbno ne ogibles, liki ga poszlűsas ti náj prle zeme iz szrca szvűto vero i te vesini mrzloga do Boga i za szvűto csisztocso. On vzeme vesz sztrah Bozsi i te zapela v nepokorscsino do Boga zavolo seszte njegove zapovedi. Csi ga scsűs poszlűsati, ti bo etakse recsi vu vűho sepetao: Ta ali tiszta necsiszta recs ne greh: csi bi tűdi kaj pregresnoga polek bilo, sže lahko szlűdkar szpovűs i greh de ti odpűscseni: dokecs szlűdkar na szmrtnoj poszteli ali pa vu sztaroszti lahko pokoro delas: Bog steri je neszkoncsano miloszti ven, ti vsze grehe rad odpűszti.

Csi njegovim ľazslivim recsam verjes, te na zűdnje tak delects pripravi, da bos zacsnos szovrazsiti Bogű, zato ár on necsisztoszt prepovidűvle: ľűbiti bos pa zacsnos necsisztocso i vsze ka je tvojem i telovnom i poszelenji povoli. Kak bos pa, drűgi prijateo! preműgao satanove szkűsnjűve? Szveti apostol Peter te to vcs i rekocs: „Bratje! trezni bodite i veroszűtűjte, ár vas protivnik, satan, vedno okoli hodi, kak rjovűcs lev i iscse koga bi poszro.“ 1. Petr. 5. Molite v i treznoszst szte teda po recsah szvetoga Petra náj potrebneisi i náj bolsi oroszji proti satanovom i szkűsavanji. Zato nam je Jezus Krisztus molite v tak mocsno priporocsao, rekocs: „Brez prenehanja molite.“ Z molitvov szlűszproszi pomocs, da bos vszigdar preműgao satanovo szkűsavanje. Z njov szlűdi szproszi pomocs i obrambo szvűte Device Marije, da vu szkűsavanji ne omagas.

Csi tűdi szam nevarnoszt i szkűsavanja k necsisztoszti ne iscse, ti jo zse satan szan dosztakrát nazsenű. Ali csi pred szkűsavanjom bezs i sže ji szpobosznov molitvijov protiszta v i, nikaj neopravi satan proti tebi.

2) Drűgi jako nevaren pa domacs i szovrazsni k szvűte

csisztocse je nase hűdo pozselenje. Te szovrázsnik v tebi, o neduzsni krscsenik ! mirno szpi, pa zbűdis ga lahko ali szam neprevidno, ali ga pa drűgi v tebi zbűdijo sz szpák-
kov. Dosztakrát ga ti szam vszebi zbűdis. Zbűdis ga
prvics sz preobilnov jesztvinov i pijacsov. Zato te opo-
mina szveti apostol steri právi : „Ne vpijanite sze z vinom,
z steroga pride necsisztoszt.“ Efezs. 5, 18. I szveti Au-
gustin právi : „Vu pijanoszti sze szveta csisztocsa vtopi.“
Szveti Dűh pa pravi od pijanca : „Tvoje ocsi bodo po
drűgi zsenszkaj glédale i tvoje szrcé bo govorilo hűdobne
recsi“. Prip. 23. 28.

Zato tűdi zapelivci náj ráj piti kűpűjejo neduzsnim
personam, gda je scsejo vgreh zapelati. V krscme je vo-
dijo zato, da je zatém vinjene na poti lezsi v odőrni greh
priszilijo. Zato je gvűsno znaménje, da tiszte deklina,
stere ne vecs szrák v krscmo z moskin szpolom hoditi,
szo ali zse popolnoma pokvárjene, ali pa vu krátkom
csasz szvojo neduzsnoszt zgűbijo. Pijanoszt i necsisz-
toszt szta popoli szeszttri, obedve z pekla domá ; stera
edna rezi drűge biti nemre. Zato o krscsenik ! csi scsés
szvojo neduzsnoszt ohraniti i szreccsen osztati, zmirom
trezno i zmerno zsivi ; csi tomi grehi szamo prszt poká-
zsas, te zgrábi za celo roko.

Rávno tak kak pijanoszt pa zbűdi v tebi o lűbleni
krscsenik ! tvoje hűdo pozselenje tűdi nemarnoszt, csi sze
njoj vdás. Tvoje zdravo telo je podobno zdravomi konji.
Csi vecs taksemi konji pocsinka i hráne das, tem hűjse
szkácse i tem zsmetneise ga je ládati ; i csi bole szvojemi
zdravomi teli z dobrov i obilnov jesztvinov, pitvinov i po-
csinkom dvoris, tem je ne rado dűsi pokorno i tem mocs-
neise sze vnema vtebi hűdo pozselenje. Te, gda sz nemá-
ren, ti rada vglavo pridejo necsiszta mislenja i zselenja,
za njimi pride poleg recsih szvétega Bernarda dopadjenje
nad njimi, zatém vola vnje i nazádnje, csi más priliko,
tűdi necsiszto djanje. Zato tebe, o lűbleni krscsenik ! tak

lepo proszi szv. Jeronim, steri pravi: „Zmirom ali delaj ali moli, da te hűdoba nigdar rezi dela, ali molitve ne nájde, ár nemarnoszt je satanovo podglájve.“ Tűdi jesz tebe, o dragi prijateo! opominam i pravim. Vedno ali delaj ali moli, ali kaj szvėtoga premislávli, zato da ali rezi szkűsavanja zsisvis ali je pa vszigdar premagas. Tvoje hűdo pozselenje, krscsenik, da vtėgnejo v tebi zbűditi lagoji lűdje, zato pravim.

Tretji jako nevaren szovrázsnik deviskoga sztána szo hudobni szpacseni lűdje, sterih sze vszigdár szkrbno ogibli, csi nescses od njih v necsisztocso zapelani biti. Szkem te pa bodo hűdobnezsi v necsisztocso napelávali?

Prvics szvojim poszvetnim cifrasztim gvantom, sz sterim tebi o krscsászki mladėnec: neszramne dekle dopadnoti zselijo. Zato ti právim: Miszli vszigdár gda cifraszto zsenszko vidis, da je ona pászt ali zánka, vu stero te peklenszki satan zgrabiti scsé. Tebi pa neszramezsliva deklina, stera sze zato stimano oblacssi, da bi moskomi szpoli dopadnola, pa pravim: Nehaj zse satani szlűzsiti szvojim poszvetnim gvantom, nehaj szmrten csemér vlévati v szrcé neprevidni mladencov, nehaj brűsziti mecs sterim neduzsne dűse moris. Csi ne poszlűsas, ti pravim: Neszpametnim mladėncom bos zato dopádnola i zapelivcom bos szvoje szrcé aldűvala, ali kakse placсило té pa za vsze to csaka? To li dobro premiszli, da sze ognes csasznoj i vecsnoj neszrecsi: Zapelivci te csaszno i vecsno neszrecsno vcsinijo. Tebi o krscsászki mladenecek pa pravim: Csi vidis kakso cifraszto zsenszko, miszli szí: Ta noszi na szvojem teli zna biti ceno zse szvojega odánoga devistva, ali pa ceno szvojim sztarisom vkradnjenoga blaga: i dosztakrát sze nebos mesao, csi tak szodis. Tűdi takso neszpametno lehko milűjes, ár szamo za lepoto szvojega tela szkربي: malo ali pa celo nikaj pa ne szkربي za lepoto szvoje dűse. Lehko szí miszlis tűdi to isztino: Kelko lepse je njeno telo, telko grsa je njena dűsa. Da

bos pa krscsanszki mladénec! vszakoga csloveka prav szodo, glédaj li na szrcé njegovo i pravi szí: Lepse i neduzsneise, kak je szrcé te persone, lepsa je tüdi persona v ocseh Bozsi i ocseh vszeh modrih lüdi: i taksa najbo tüdi vszigdár vu mojih ocseh.

Szkem zbüdiho tüdi hüdobni lüdje hüdo pozselenje vu tvojem szrei, o lübleni krscsenik! Z neszramnimi recsmi i zgrdimi peszmami.

Odörna recs rani tvoje neduzsno szrcé, zato erdcése posztáne tvoje lice i vészt te kára, da szí v nevarnoszti. Ne poszlüsaj zato nigdár neszrami pogovorov, ovak de zapelana i umorjena tvoja neduzsnoszt. Pa tüdi nigdár takse recsilh ne přegovori, stera sze za krscsenika ne szpodobi, da neduzsnih lüdi h ne po hüjsas; ár joj vszakomi, steri szvojim neszramnim jezikom kakso neduzsno düso po hüjsa: „Bose bi njemi bilo da nigdár rojen ne bi bio (ali da bi sze njemi obeszo mlin-szki kamen na sinjek i sze v topo vglobocsini morja.“ Mat. 18, 6. Scse nevarneise za tébe neduzsen krscsenik! szo neszramne peszmi. Zakaj jako lehko sze taksi peszmi navcsis i zsnjimi telovno pozselenje vu szebi i vu drügi h büdis. Ti pravis, peszem je lepa, vizsa vezela, zakaj nebi vezéli bio i takse peszmi szpévao? Tüdi pticsar szladko szpévle, gda vtice lovi i njim zanke nasztávla. Ftice, stere za njegovim szpevanjom letijo, sze hitro zgrábijo. Rávno tak peklenszki fticsar z neszpodobnim szpevanjom neduzsne düse vabi i lovi. Szpevli li krscsenik: dokecs neduzsno zsivis, vej tüdi angelje Bozsi szteboj szpevlejo i szveti Paveo opomina krscsenike, naj szpévlejo hvalne i dühovne peszmi z veszelin szrcem Bogi k csaszti: ali tvoje peszmi náj bodo takse, kakse sze szpodobijo za nebésza, ne pa takse stere szo szpodobne za peklenszko jamo: náj bo znjimi hvaljen Bog Marija Devica, ne pa zsnjimi zsálen Bog razvészeljen pa peklenszki satan; naj sze veszelijo sztebov angeli

Bozsi i náj nede zsnjimi szpacsen tvoј neduzsen blizsnji.

Hűdo pozselenje sze vtebi, o drági prijateo! zbűdi tűdi szpleszom, csi sze ga szkrbno ne ogibles. Plesz je szmrt za devisko csisztocso; zato sze tvoј angeo varűh-pri njem jocse, tvoј peklenszki szovrázsnik pa od veszűlja szkűcse. Doszta jih je zse slo pleszat zdravih na teli neduzsni, na dűsi; malo prav malo sze jih je telovno ali dűsno nepokvűrjeni od plesza na dom vrnilo. Plesz szprűvla vecskrűt telo pod zemlo, dűso pa vpekeo. Neduzsnoszt szrcű vecskrűt zse na plesziscsi mirati zacsne i po poti na dom pa popolnoma merje. Za placilo je dobila odűrna pleszűlka negda szv. Ivana Krsztitela odszekano glavo, i pleszűlci za senk aldűje dnesz dűn neszpapametna pleszűlka szvojo neduzsnoszt. Zato pravijo vucsenjacje, csi bi vszi od mrtvi sztanol, tisztű lűdje stere je zapelivi plesz pomoro i na veke pogűbo, od sztrűha nieden cseden cslovek nigdar nebi plűszao.

Najmocsneise pa vnema hűdo pozselenje vu tvojem szrci, o krscűszki mladűnec, o krscűszka devica! Pregresno szpoznanje z drűgim szpolom. Zopsztom zselis csiszto zsveti, csi sze znanja sztov ali z ovov personov szkrbno ne ogibles. Zopsztom zselis csisztoszt dűse i tela ohraniti, csi sze ze vsze moci nagnenji ne sztűvlas to ali ovo persono viditi, iszkati sze zsnjov zgovűrjati. Paziti ogibati sze mores ze vsze moci vszakoga pajdűsenja ztiszto personov, csi zselis szvojo neduzsnoszt ohraniti. Tak pravi szvűto pizmű, tak pamet, tak vszakdenűsnja szkűsnja. Szv. pizmű pravi: Ne pajdasi sze szpleszűlkűv, ne z okincűsanov zscűszkűv i ne poszlűsaj nje, da te v pogűblenje ne szprűvi. Ka pa prűvi pamet? pamet prűvi da ogen i szlama nemreta vkűper obsztati; dele prűvi pamet ka sze zmoci, sto vu vodo ide i da je ovca szlabo szkűta csi je vuki zrcűsena.

Natura cslovecsa je zavolo poprijűtoga greha prevecs

k hūdomi nagnjena, da bi lūdje obojega szpola brezi dela dugo csasza vkūper biti mogli, i sze nebi pregresili zmislenjom, zselenjom z recsmih ali celo v djánji. Naj govori scse vszakdénésnja szkusnja. Pitaj to ali ovo zsenzsko, stera je neszrečna posztála, gda sze je tak pregresila, da jo je zdaj szram mrejtí, i szpoznala ti bo da tiszti csasz, da je bila zdrūgim szpolom vkūper száma brezi oprávka ali polek scse celo pijana. Nepotrebno pajdástvo zdrūgim szpolom je vszigdár szilno nevarno, poszebnó csi nega treznosztí pazitela polek. Naj to szkusujo potrdí eta isztinszka zgodba. Mladénec je z ednov deklinov pregresno szpoznanje vcsino. Na vszakom deli szta glavé zmérom v kūper mela, tak da eden rezi drūgoga biti nebi mogla. Lūdje sterih szo to vidli, szo zglavámi kimali, ednoga ali drūgoga vecskrát na britke naszledke takse pajdásije opominali, denok je ne nikaj pomágalo. Necsiszti dūh jih va je preszlepo tak ka nészta stela za szvoje postenje viditi i csūti. Kak sze pa takse szpoznanje koncsa, i ka z neduzsznosztjov zgodi, to vszaki szam dobro zná. Na deklino szo zacsno li lūdje szprsztom kázati, njo je pa bilo jáko szram, i vszeh poznáncov sze je szkrbno ogibala, zvéksega domá z bledim licom zavolo szvoje britke pñihodnosztí i gresne preteklosztí szuze tocsila. V pretecsenom leti je z betezsala, njena vōra je dotekla njo i dete je nepricsákana szmrt szvojimi szūhimi prszti zadrgnola. Pa tūdi na njenoga zapelivca ne pozábila Bozsa pravica. Eden zimszki dén, gda pri mlíni led szekirov szekao, sze szmejao, dobre vole bio i na szvojo blizsnjo szmrt nikaj miszlo ne, njemi nogéj szpodletita i szpádne pod kolo. Kolo ga je sztisznolo i vszega pretrlo. Drūgi den szo zse njemi poszlali poszteo, kakso je on zapelanoj szíroti poszlao.

Krscesenik! ka právis k tomi? Csi teda nescses szvoj naj hūjsi szovrazsnik biti, szkrbno sze ogibli vszega znánja zdrūgim szpolom. Csi sze toga znánja i pajdásanja

ne ogibles, gvisno grozovitoj necsisztocsi ne vujdes. Davli álmostvo, kelko scsés, moli scse tak doszta, csi sze hizse i persone sz sterov znánje más, popolnoma ne ogibles, je vsze zopsztom, Bog nede za volo tvoje predrznoszt, sz sterov sze v nevarnoszt podás, csüde delao, dabi te greha obvarvao.

O neduzsen krscsenik szpoznao szí zdaj vsze szov-razsnike deviskoga sztána, szkərbno sze vszeh ogibli, da ti tvojega najvéksega kincsa na tom-i na drügom szvejti ne vkrádnejo. Ar neduzsnoszt zgüblena sze nigdar ne najde. Sto jo je pa zgübo, náj csini hitro pa isztinszko pokoro, ár sto greha nezapüszti i nágle pokore ne csini, pride prvle kak de szí miszlo zshivomi Bogi vu roke i de od njega na veke zavrzsneni.

S. J.

Szv. Stevan prvi apostolszki kral.

Vogrszkoga országa.

aug. 20.

 ároden szvétek obszlüzsáva na té dén vogrszki ország. Na szpomin szv. Stevana prvoga vogrszkoga krala je poszvecseni té szvétek. Njemi má zahvá-liti ete národ, ka ona domovina, stero szo ocsáki po krvávi h bojnah szpravili, po vnoghi nevolah i tezsávah zse jezero let gorisztoji; njemi má zahváliti, ka je szpoznao právo Krisztusovo vero.

Szv. Stevana ocsa je: Geyza za Árpádon trétji vlád-nik vogrszkoga országa, mati njegova je pa: Sarolta, er-délyszkoga vojvoda hcsi bila. Leto njegovoga narodjenja gvüšno nevemo, ali okoli 969 leta sze je mogeo na szvet naroditi. Geyza vládник, csi je on szan glih, escse ne bio krscsenik, ali sziná szvojega Vajka je po Adeodát grofi vu krscsánszkoj veri goriodhráno. Vládника celo familio je Adalbert, práski püspek 994 leta vu Esztergomi okrszto, gda je Vajk vu krszti Stevana imé dobo.

Vu tom vremeni je Geyza sziná szvojega vu ravni-telsztvi országa za pomocnika k szebi vzeo i za szvojega naszlednika osznovo. Geyza je szpametno prevedo, ka med ovimi národami njegov ország szamo tak lehko na duzse goriosztáne, csi vogrszki národ krscsánszko vero goriv-zeme. Ali to je tüdi dobro znao, ka de sze proti goripri-zémanji té vere velki tal vogrov borilo. Naj bi szi tak fsoszidne národe za riátele szpravo i na njuvo pomocs

sze lahko naszlánjao pri znábitnom zburkanji szvojih podlozsnikov, záto je Gizello, hcsér II. Heinricha bavarszkoga vojvada, szvojemi szini Stevani zarocso i tak z nemskin caszaron vu rod sztopo.

Geyza je 997 leta mro i te je Stevan zse szan ravnao szvoj národ. On vládnik, ki iscse ne szamo szvoj diko i zemelszko napreidenje szvojega lüdsztva, nego szkrb noszi i na dühovna dobra szvojega národa, je vreden naj bi ga postüvali i naj bi sze vnüki z njega szpominali. Taksí kral je bio szv. Stevan.

Nemo zdaj eti popisüvao njegovo ono vreloszt i modroszt, kak je doli polozso jezeroletne fundamente etoga országa, nego szamo ono pred vász posztávim, ka je on za krscsanszko, vero vcsino.

Kak szkriben ocsa szvojega národa, sze je ne szamo za zemelszko i národno delo trüdo, nego na tom je bio, naj bi njegov lübléni vogrszki národ szpoznao tekaj ono pot, stera njega na isztinszko blázsensztvo pripela. Záto je krscsánszke pope pozvao vu szvoj ország, naj bi oni lüdsztví zvelicsanszko vero oznanjúvali, klostre je nasztavo, cerkvi i sole je dao zidati, naj bi sze vu teh natura k bojnan navajenoga národa po vcsenjeh krscsánszke vere vkrotila. Escse on szan je vecskrát goripoiskkao szvoje vojáke ino njim je predgao krscsánszko vero, njé z lepimi recsmi k Krisztusi pozávao.

Na krscsánszko vero szpreobrnjene plemenitáse sze je naszlánjao vu ravnáji szvojega králesztva. Z orozsjon obládane sztarinszke prebivalce szvojega országa je po szvojih imánjah z robsztva goriodszlobodo i tak je vu lübeznosztí do blizsnjega lepo példo pokazao. Szv. Stevana eto példo szo plemenitásje tüdi naszledüvali i gde szo z robsztva ne steli lüdsztvo goriodszloboditi, tan je njé szv. Stevan vecskrát z penezmi odküpo.

Po trüdah szv. Stevana sze je krscsánszka vera med vogrami vsze bole razsirila. I naj bi lüdsztvo sztálno

priliko melo sze navcsiti krscsánszko vero i k szvesztvan prihájati, zapovedao je, naj bi vszaki deszét obcsin vküpsztópilo i cérkev zidalo, cerkveno opravo njim je dao kral, knige pa püspek. Celi ország je na deszét püspekij raztálao i med njimi za prednjega je esztergomszka püspeka posztavo, kama je Asztrika apátura z réda szv. Bedenika osznovo. Njega je poszlao telikájse vu Rim pro-szécsi Krisztusovoga namesztnika, naj bi oni vogrszki národ vu krilo krscs. Materécérkvi gorivzéli, njegova rendülavanja potrdíli i njemi králeszko korono poszlali.

Na pápezsom sztoci szo toga vremena velko vucseni II. Szilveszter szedeli. Qni, gda bi csüli apostolszko vreloszt i jákoszti Stevana, szo z csüdivanjon eta pravili: »Jaz szem szamo apostolszki, ali on je Krisztusov isztinszki apostol«.

Pápa szo radovolno szpunili Stevana prosnje; ka vecs Stevani szo vu cerkvenom dugovánji takso oblászt dáli, kakso je escse ni eden kral ne meo. Vöimenüváne püspeke szo potrdili; szv. Stevani i njegovim naszlednikon imé »apostolszki kral« dáli; szloboscsino szo njemi dáli, naj bi pri szlovesznih prilikah dvoji krizs, kak znaménje cerkvene oblászti, dáli nosziti i poszlali szo njemi tekáj zlato korono.

Stevan k rokah vzemsi od pápe poszláno korono, plemenitáse szvojega országa je vküppozovo i pred njimi vu 1000 leti aug. 15. na vnébovzétje Bl. D. Marie sze je dao vu esztergomszkoj cérkvi za kralá gorinamazati i okoronüvati. On je tak posztano prvi kral vogrszki.

Po koronüvanji je szv. Stevan szvoje apostolszko delo dale vpelávao. Právdo je dao, po sterih sze je národa opónásanje pobogsalo. Ne szamo domá, nego tekáj vu zvün-szkih országah je cerkvi i klostre dao zidati. Kak je Stevan zselo blázsensztvo szvojega lüdsztva, to nam lepo pokázsejo oni návuki, stere je za sziná szvojega Imrija vküpszpiszao.

Velki trüdi njegovi szo telikájse dosztójni szád pri-neszli. Vido je szvoj národ vu krili szv. Materécérkvi; ali

dokecs sze je to szpunilo, doszta sze je mogeo vojüvati; eden k bojnan navajeni, nátoeren národ je mogeo vkrotiti. Szamo edno példo popisem. Ki szo z novim rédon ne bili zadovolni i krváve bojne szo zseleli, oni szo pod Koppány, somogyszkgoga vojvoda z orozsjon steli krscsánsztvo zaniciti, Stevana z králeszkoga sztolca dolidjáti i sztarinszko poganszko vero nazájposztaviti. Zbojao sze je Stevan, ka de sze vogrszko lüdsztvo moglo med szebom bojnati, ali popüsztiti je ne szmeo. Ali prvlé, kak bi na száblo polozso szvoje roké Bogá proszi: naj bi odvrno to bojno, ali bi pa dao mocs obládati nepriátele. Oblübi tekáj, ka csi obláda nepriátelszko vojszko, desetino celoga Somogya na Pannonszkom bregi zozidonomi klostri szv. Mártona darüje. Po tom sze vu bojno püsztiti i od vere navdüseni vojácje poleg Veszpréma nepriátele razbijejo. Krscsánsztvo je obládalo pogansztvo, i Stevan szvojo oblübo z veszéljon szpuni.

Na kelko je Stevan naszledüvao szvojega bozsánszkoga Mestra, — nam szvedocsi, ka je onomi csloveki, ki je njega steo vmoriti, vcsaszi odpüsztó. Eden vecsér sze je k králeszkój betezsnoj poszteli eden hüdi cslovek potégno z tém nakanenjon, ka bi vmoro szv. kralá, ali mecs njemi je z rok szpadno. Na to rogátanje sze kral zbüdo, hüdi cslovek sze presztráhsi i pred kralá pokleknovski odpüscsenje proszi. Stevan njemi je odpüsztó.

1038. leta aug. 15. je szvétek vélke mese bio. Kral je k szebi, k szvojój szmrtnój poszteli dao prizvati püs-peke i plemenitáse szvojega országa. Milo je od njih szlobod vzeo, po tom pa naj bi szvojemi országi od zemelszke visiso pomocs szproszo na nébo podignovski szvoje ocsí právi: »Kralica nebeszka! Vzemi pod tvojo materno obrambo Matercérkev, eto domovino i moje lübléno lüdsztvo«. Eta gucsécsi je szpüsztó szvojo düso. Od onoga vremena mao je Maria zmozsna Goszpa i Branitelca vogrszkoga országa.

Razhlajene osztanke njegove szo z velkov zsalosztjov
vu Székesfehérvári na pocsinek polozsili, vu králeszko
kripto na csészt Bl. D. Marie zozidane cérkvi.

Stevan krala szo VII. Gregor pápa 1081 leta med
szvéce zracsunali. Deszna njegova roka, stera je tak doszta
dobra csinila, telko blagoszlova med lüdszvon delila, je od
gniljenjá obcsuvana vu velkom postenjej do denésnjega
dnéva goriobdrzsána vu бүдinszkoj cérkvi.

Naszledüjmo mi tüdi jákoszti nasega prvoga szvétoga
kralá! Ali kak? »Szv. Stevan je imeniten kral bio : bojmo
mi verni i bogajvni podlozsniki. Szv. Stevan je vreli apos-
tol bio : bojmo mi dobri i vreli krscseniki. Naj nasz na
to vuzsiga szpomin nasega prvoga odicsenoga kralá, ki
je na szvojoj szmrtnoj vöri nász i celo naso domovino pod
obrambo Bl. D. Marie preporocso.«

Szlepecz.

Na angelszko nedelo.

Angelje szo csiszti dűhovje, steri rázum pa szlobodno volo májo, tela pa nemajo ; poleg szvojega pozvánja szo pa glaszitelje, poszlaniki, kak to njuvo gresko imé „angelos“ szvedocsi. Ka angelje jesztejo, to nasz vesi szv. pizsmo vu vnogih mesztah. Bog je njé záto sztvoro, naj bi njega postűvali, lűbili, molili, njemi szlűzsili, csloveka pa pazili. Izaiás právi, ka je vido szedeti Goszpoda na viszokon králeszkon sztolci ; okoli steroga szo szeráfje sztáli i nepresztanoma szpevali : „Szvét, szvét, szvét je Bog Goszpod seregov, puna je zemla dike njegove“ Zlátovűsztni tűdi pripovedáva, ka je on vecskrát z szvojimi lasztivnimi ocsmi vido, ka gda je on szv. meso zácsao, vcsaszi sze je velki sereg angelov szkázalo vu cėrkvi i z licon proti oltári obrnjeni szo pobožno molili, dokecs sze je mesa szkoncsala. Gda je Bog angele sztvoro, oni szo bili dobri i vu bozsoj miloscsi ; ali z njih vnogi szo proti Bogi sztanoli i za

té gizdoszti volo je Bog njé na pekel szüno, steri sze zdaj za hűde dűhé i vragé zovéjo. Ovi pa, ki szo Bogi verni osztanoli, njega od lica do lica vidijo, vu nébi sze na veke veszelijo i bozso volo szpunjávajo.

Dobri angelje szo bozsi poszlanci k lűdem i z ednim njuvi branitelje i varűvácsje. Oni dobri angelje nász lűbijo, kama csisztese té kep vu szebi zdrzsimo; lűbijo nász kak szvojo brátjo, ár znájó, ka je nase pozvánje tűdi Bogá lűbiti i ednok pogűbľenih angelov meszto zadobiti vu nebészah. Nase szlabote, nevole, szkűsáve, stere nam hűdi dűhovje pridávajo, njé vszebole nadigávajo, naj bi na nász pazili. Zátó náj ráj ono pozvánje szpunjávajo, stero njim je osznovo Ocsa nebeszki, naj bi „nász vu nasih potáh csuvali, na szvojih rokáh noszili, naj nebi vu kamen vdarili nogé.“ Angelje nam vnoge dobrote szkazsűjejo, kak nam to zgodovine szv. pizma i zsvľenje szvécov szvedocsijo. Poszebno pa :

Dobri angelje pázijo na nasa tela. „Ovo jaz poslem angela mojega -- veli Goszpod -- naj bi on pred tebom hodo i obvarvao tena poti.“ Angel pokázse vretino Ágár szlűzsbenici, naj od zséje z szvojim szinom vu pűsztľini nebi preisla. Angelje zapovedávajo Lothi, naj bi z Sodome odbezsao. Mládoga Tóbiása je tűdi po dugoj poti Ráfael nadangel szprevájao. Angel obráno tri mladénce vu gorécsojpécsi. Angel je odszlobodo Petra z temnice i od Herodesovih csemérov.

Nereiszki szv. Filip sze je vecskrát po obrambi szvojega angela varűvácsa odszlobodo z zsitka pogűbľenoszti. Edno nocs sze je pascso z dáron k ednomi szziromáki i kak je od ednih tirajocsih konjov vkraj steo szkocsiti, vu globoko grabo je szkocso; ali prvlé kak bi vu globocsino szpadno, angel njegov ga je odszlobodo z gvűsne szmrti.

Szv. Hildegunda vu Rim potűvajocse je vu roké razbojnikov szpádnola, steri szo njoj vsze vneszli i na pol mrtvo na poti povrgli. Z omedľevanja k szebi pridocsa

je stela dale potŭvati. Vu toj minuti sze njoj je szvetli angel szkázao na belon konji i njo k szebi zdignovski je do Verona várasa nje neszao, te je z etimi recsmih od nje szlobod vzeo : „Jaz bodem tebé bráno, kamakoli bodes sla.“

Ali szv. angelje vszebole szkrb noszijo na nase dŭse, naj bi njé obvarvali na zsitek vekivecsni. Zato vu vremení szkŭsáve poleg recsáh peszmara : „angel Goszpodnov okoli nász prebiva ino nász obráni.“ Ár kak szv. Hilár právi : „nasa szlabota bi zsmetno mogla zaszedávanji hŭdih dŭhov protisztanoti, csi nasz dobri angelje nebi bránili.“

Rimszka szv. Franciska je vu szkŭsávah vszigidár poleg szébe vidla angela varŭvácsa, na koga eden oszter pogléd szo v beg vdarili hŭdi dŭhovje.

Kortonszkoj szv. Margeti sze je ednok szkázao , hŭdi dŭh ino je steo njo vu dvojnoszt szpraviti ober szvojéga zvelicsanja. Ali hitro sze njoj je szkázao njéni angel varŭvács i eta njoj je pravo : „Ne boj sze ! hŭdi dŭh rávnok tak nema ober tébe nikse oblászti, kak nema proti szvojemi nepriáteli on, koga ládavec z nogami klácsi. Jaz szem z tehom, jaz varŭvács tvoje dŭse, stera je prebivalisce Bogá.“

Poszebno pa pri nasoj szmrtnoj vŭri, gda hŭdi dŭh na veke scsé dŭso k szebi zadobiti, sze k nam na pomocspascijo dobri angelje, kak k Jezusi na Olivetszkom bregi, mocs peklénszko obládajo i z veszeljon dŭso vu nebésza szprevájajo. Tak szv. Dominika je angel varŭvács na nje-govoj szmrtnoj poszteli etak pozávao : „Hodi dŭsa, hodi vu domovino veszeljá!“

Dobri angelje sze molijo za nász i szvoje molitvi z nasimi vkŭpszklenovski pred Bogá neszéjo. Szvedocsi nam to szv. pismo. Ráfael angel je pravo Tobiási : Gda szi szkuzécs molo, jaz szem pred Bogá neszao tvojo molitev.“ Szv. Gertrud je vidla ednok pri ednoj mesi, kak je njéni

angel varűvács njéno molitev trojedinomi Bogi notrivkázao proszéci, naj bi sze ona poszlühnola.

Dobri angelje nasz nadale na dobro nadigávajo. „Z nepretrgnjenov pazlivosztjov nász szprevájajo dobri angelje — veli szv. Jusztinián — vszigdár dober tanács dávajo, na dobro nadigávajo ; bránijo nász od hűdoga, csi njuvo opominanje poszlühnemo“.

Ka jo Bog vszakomi csloveki odlocso ednoga angela varűvácsa, to nam szvedocsi szv. pismo tak sztároga, kak novoga zákona, to vcsijo cerkveni doktorje. „Velka je csészt dűse — pise szv. Hieronym — tak velka, ka sze k vszakoj vcsaszi pri rojsztvi angel posztávi za csuvára, naj bi nasz vodo, bráno.“

Záto poszebnó szvojega angela varűvácsa moremo postűvati, na pomocs zazávati i njuvo opominanje bogati. Záto nigdár niti z recsjov, niti z djánjon neszmemo razdreszeliti nasega nebeszkoga priátela. Szv. Franciska je vszigdár velko postűvala szvojega angela varűvácsa i ogibala sze je escse od ménsih pregrehskov, dobr znajocsa, ka bi z njimi po tom njega razzsálila. Gda bi njo ednok njéne priátelkinje pohodile i z njih edna bi lazslive recsi gucsala, vidila je, ka je angel varűvács od gucsécsih tuzsno odvрно szvoje lice.

Radovolno goriprijemajmo angelszko opominanje ! To Bog zselej od nász. „Ovo jaz odposlem angela mójega, naj bi on pred tebom hodo i obvarvao tebé po tvojih potáh i po onoj vodo, stero szem za tébe pripravo. Pazi na njega, poszlühni recsi njegove i njé ne zavrzsi“ — veli Bog po Moyzesi vszakomi csloveki. Csi pa proti toj ocsinszkój zapovedi angelszko opominanje zavrzsemo, te oszter szod csáka na nász, szan nas angel varűvács de nasz ednok tozso pred Bogom.

Szelepec.

Tepes.

Mámo takso fajto tüdi.

Zdaj ne miszlim na tiszte, steri od hizse do hizse idejo kvake i zasünjácse pucat.

Med nami szo inacsisi. Vecsér sze zacsne njihov szvet, kda sze tihi mrak pomali razlészse po vészi, kda vecsérni zvon szvojo szlednjo szlávo zapoje, te pride z hizse vö, sze zglédne okoli, csi ga mati, ali ocsa pázi pa te z tihimi sztopáji pomali odrine od domácse hizse.

Zdaj bi mogeo vecsérno molitev oprávlati pa te v stali szpati, naj sze márhi nikaj ne zgodi.

Pa kama de so ?

Tam na krizsopotji jih zse vecs sztoji. Zaprva szí po tihoma pogucsávlejo, ar jih je scse premalo : véksa truma, vecs batrivnoszti.

Tá sztopi k njim. Ka szí gucsijo, toga eti ne bom dolipiszao. Je med njimi vszikdár eden csednesi, steri szlobodno z ovih drügih norce dela. On szlobodno gucsi kaj stécs novoga, ovi drügi njemi vszako recs z glasznim szmehom plácsajo. Pomali njemi pomenka sála, te pride na szvinjarijo.

Vu tom je zse vszaki domá, tiszti tüdi, steri je prvle niedne csedne miszli ne meo. Zdaj je zse tiszti csednesi pa vecs vreden, steri je véksa szvinja.

Pomali sze szegrejejo v taksem gucsi pa csi sze kotje ne bi glászili, szí nancs zmiszlili ne bi, ka je csasz domo idti, ár je zse drügi den.

Te pa zdaj po tihoma domo, ka ocsa, mati ne bodo csüli. Brezi krizsa v posztelo z tisztim mislenjom, od steroga je vüni tak veszéli gucs bio.

Zaütra prido ocsa büdit. Jaj dá je zsmetno sztánoti. Nikak sze szkubáca, ocsi szí zmene, da je pa delo celi dén neszláno, nancs njemi zsvilenje ne bi nikaj vredno bilo, csi sze vecsér znova ne bi so tept.

Pa táksi nikda szvoj goszpodár gráta pa de mosnja hizse v njegovih rokaj! Hej kelko táksih bije ocsó, ár na krizsopotje zse vecs ne bi rad so, v krismo pa ocsa ne dá penez, ka bi on po vecserah tam poszedavao med sztarimih prijátlih!

Tepes je bio pa tepes osztáne. Prle je szebé zatepeo, zdaj ocsó i mater tepé!

Szkrben.

Iz zgodovine szv. materecérkve.

— Redovnicje szv. Vazila. —

Szmo zse popiszali na krátci zsvljenje prvih szamo-sztáncov pa tüdi szv. Pachomiusza zsitek ino tisztí réd, steroga szo njegovi vucsénicje zdrzsávali vu püsztni.

Pachomiusz je bio prvi, ki je szamosztance vu edno hizso vküperszpravo ino njim je regule dao, nego pizsane regule za düseвно zsvljenje ino za pot popunoszti od szv. Vazila racsunamo.

Szvéti Vazil naime, kda je vu püsztino so za mater-jov i szesztrov, stere szo vecs krscsanszkih devic okoli szebe vküper nabrale, je tüdi celo trumo mladéncov za szebov potégno, steri szo njega naszledüvajocsi szamo-sztanszko zsvljenje za szvoj cil zebrali.

Na szlednje jih je zse telko bilo, ka je Vazil na zi-danje ednoga klostra mogeo miszliti.

Kda je ete kloster zozidao, je po celom Pontuszi okoli hodo predgajocsi pokoro pa je vnoge nagno na szamo-sztanszko zsvljenje tak, ka je po vszeh krajaj etoga drzsánja klostre szposztavo, sterim je dao regule, kak sze naj rav-najo i kak naj sze vu njih Bogi szlüzsi.

Z etih regul, ali právde klostrov vam scsémo² eti ni-sterne na krátci razlozsiti.

Regule szo tak pizsane, kak nasi katekizmusje na pi-tanja i na odgovore. Na priliko pita: Kak je mogocsi cslovek vsza na bozso császt csiniti?

Pa te etak odgovori:

Csi vsza za volo Boga ino záto delamo, ar nam je Bog tak za duzsnoszt vcsino pa ne iscsemo hválo lüdi, pa sze tüdi vszikdár szpomenimo z recsih Goszpodovih: Dajte szvejtití vaso szvetloszt pred lüdmi, naj vidijo vasa dobra dela ino naj hváljo za to vasega nebeszkoga ocso. (Mát. 5. i6).

(Dale.)

Milodari za novo bogojanszko cérkev.

Z Filovec.

	K		K
Prenosa	522	Prenosa	843
Lovrencsész Jozsef	10	Felbar Jozsefa zsená	10
Mericsnják Ferencz	04	Zelenko János	10
Osláj Ivan	20	Mericsnják Matjas	20
Osláj Stevan	02	Traibarics Ivan	10
Hoziján Ferenc zsená	02	Csernela Martin	10
Berdén Martin	20	Kerman Ferenc	05
Nemecz Jozsef	04	Ivanics Matjas	10
Felbar Ivan	10	Berdén Jozsef	20
Berdén János	10	ml. Osláj Martin	10
Osláj Martin	03	Osláj Mihál	10
Osláj Stevan	10	szt. Osláj Martin	40
Felbar János	05	Osláj Jozsef	03
Csernela Stevan	12	Baligács Martin	02
Osláj János	04	Györek Ivan	05
Osláj József	06	Osláj Mihály	20
Varga Anton	10	Nemec Jozsef	10
Glavács Anton	04	Baligács Stevan	05
Csernela Jozsef	06	Kerman Ivan	08
Berdén Anton	20	Berdén Peter	06
Osláj Stevan	15	Berdén Jüri	20
Osláj Ivan	10	Osláj Miklos	03
Ivanics Stevan	20	Osláj Mihála zsená	10
Rozsman Ferenc	15	Trajbarics Stevan	20
Berdén Martin	05	Kerman Stevan	10
Osláj Stevan	12	Traibarics Martin	05
Osláj Matjas	10	Trátnjek Jozsef	10
Trajbarics Stevan	02	Traibarics Mihál	20
Berdén Marko	10	Donosa Ivan	05
Herman András	10	Bojnész Jozsef	10
Felbar Ivan	10	Toplak Klára	05
Nemec Martin	10	Osláj Ivan	05
Puhan János	10	Nemecz Stevan	02
Osláj Martin	10	CzAMPLIN Stevan	10
Lovrencsész Ivan	10	Zelenko Ferenc	06

Vküp 843

Vküp 1198

	K		K
Prenosa	1198	Prenosa	1317
Berdén Paveo	10	Osláj Paveo	10
Traibarics Martin	10	Lovrencséc Ivan	10
Berdén Ferenc	10	Törnar Martin	10
Varga Martin	20	Oslaj Stevana zsená vrh.	10
Nemecz Stevan	20	Vogrinec Bárá	10
Varga Martina szin	01	Rozsman Júrija zsená	20
Berdén Ivan	04	Hajdinják Ivan	04
Berdén Magda	10	Zver Matjas	01
Berdén Ferenc	10	Vogrinec Treza	02
Berdén János	10	Kouter Ána	03
Czaszar Martin	05	Barbarics Matjas	100
Puhan Stevan	06	Nemecz Ivan	02
Meszarics Ivana zsená	03	Vel. cs. goszp. Varga Vitusz	100
	<u>Vküp 1197</u>		<u>Vküp 1599</u>

